

VINERI • 9 DECEMBRIE 2011 • ANUL LXI NR. 49

FOAIA

FONDAT ÎN 1951

românească

SĂPTĂMÂNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

**Două românce din Ungaria, distinse de președintele Băsescu
Nicu Alifantis într-un concert de zile mari la Jula
„Foaia” și familia, în desenele copiilor**

CALENDAR ORTODOX

12 decembrie, luni – † Sf. Ier. Spiridon, Ep. Trimitundei.
13 decembrie, marți – † Sf. Ier. Dosoftei, Mitr. Moldovei; † Sf. M. Mc. Evstratie, Auxentie, Evghenie, Mardarie și Orest; Sf. Mc. Lucia fecioara.
14 decembrie, miercuri – Sf. Mc. Tirs, Calinic, Filimon, Arian și Apolonie.
15 decembrie, joi – † Sf. Sfințit Mc. Elefterie.
16 decembrie, vineri – Sf. Împărăteasă Teofana.
17 decembrie, sâmbătă – Sf. Prooroc Daniel și Sf. 3 tineri: Anania, Azaria și Misail.
18 decembrie, duminică – † Cuv. Daniil Sihastrul; Sf. Mc. Sebastian și Zoe; Sf. Ier. Modest.

Foaia a scris...

Acum 40 de ani

Doi bătrâni de peste 70 de ani ședea la masă și mâncau: pâine, slănină și varză acră. Înaintea moșului, pe masă, și o sticlă cu vin roșu. Din când în când gustându-l își zicea: „Așa alunecă mai bine bucata”. – Mai be și tu, babă! – își îndemna soția. Baba încet își mișcase capul în semn de „nu”. Moșul a ridicat sticla la gură și a băut câteva înghițituri. Apoi din nou, cu gesturi obișnuite, a tăiat o bucată din pâine, apoi din slănină și, în sfârșit, a luat din varza acră. Era ora prânzului. Pe bace Pușcaș l-am găsit după îndrumarea unei profesoare, de la care ne-am interesat despre oameni care încă vorbesc limba română la Crâstor. Bace Pușcaș ne-a primit cu drag, salutându-ne în limba română. – D-apoi, știți dumneavoastră, la Crâstor nu prea mai vorbesc românește, doar bătrânii. Însă nici noi bătrânii nu suntem prea mulți, și numărul nostru scade. Cei tineri, din păcate, nu mai cunosc limba, dar asta e și vina noastră. (Doi bătrâni din Crâstor, autor: I. Sz. Kiss, Foaia Noastră, Nr. 23, 1 decembrie 1971, pag. 7)

Acum 30 de ani

– Ca și în alte sate, o problemă legată de tineret a devenit îngrijorătoare și aici: mulți tineri fac naveta și de aceea în zilele de lucru e greu să organizăm programul de club. Foarte mulți tineri învață la oraș, numai la sfârșit de săptămână sunt acasă. Deci trebuie să căutăm forme noi și un nou caracter clubului, ca toți tinerii să poată participa activ la acțiunile inițiate, este de părere Vasile Pap, membru al conducerii UTC. (Discutând cu tineri din Micherechi despre timpul liber, autor: T.J., Foaia Noastră, Nr. 49, 6 decembrie 1981, pag. 4)

Acum 10 ani

Acum mă pregătesc să fiu Moș Crăciun în mai multe locuri, aici în Aletea. Abia aștept să văd din nou în jurul meu copii veseli, bucuși și mulțumiți de cadourile pe care le aduce Moș Crăciun. De vacanța „câștigată” voi profita însă, așa m-am gândit, numai în martie. Atunci vom sărbători cu soția mea 27 de ani de la cununie și vom merge undeva împreună să ne odihnim. M-am gândit ca atunci să sărbătorim și aniversarea noastră, și începutul noului an. („Întotdeauna mi-am dorit să devin Moș Crăciun”, autor: E. Iova, Foaia românească, Nr. 49, 7 decembrie 2001, pag. 10)

Decembrie este și luna minorităților

În luna decembrie, în multe părți ale Ungariei se sărbătoresc minoritățile: la nivel național, județean sau local. Premiul cel mai important la nivel național, „Pentru Minorități” se acordă începând din 1995. Și în acest an, festivitatea centrală va avea loc la **Budapesta**, în ziua de 18 decembrie. Anul trecut niciun român nu a primit această distincție. În anii anteriori, au fost distinși cu „Premiul pentru Minorități” Consiliul local din Micherechi, Echipa de păstrare a tradițiilor din Aletea, profesorii *Ion Budai*, *dr. Gheorghe Petrușan* și *dr. Maria Gurzău Czeglédi*, regizorul *Cornel Mândruțau* și profesorul *Gheorghe Marc*.

În județul Bichiș, Ziua Minorităților va fi organizată în localitatea **Tótkomlós**, unde trăiesc mulți slovaci. Evenimentul din 9 decembrie va fi găzduit de Természet Háza (Casa Naturii, str. Bajcsy Zs. nr. 6).

Institutul Cultural Maghiar din **Budapesta** va organiza cea de-a 7-a ediție a Galei Minorităților. Evenimentul este organizat în fiecare an în preajma Zilei Minorităților, stabilită în 1995. Premiul Pro Cultura Minoritatum Hungariae este acordat pentru munca profesională și efortul depus pentru păstrarea și transmiterea tradițiilor culturale ale minorităților naționale și etnice din Ungaria. La fel ca și în anii precedenți, și anul acesta vor fi onorați cu o distincție și reprezentanți ai comunității românești din Ungaria. Această sărbătoare va avea loc pe 11 decembrie, la sediul Institutului Cultural Maghiar (Budapesta, piața Corvin nr. 8), cu începere de la ora 17.00.

Cu ocazia Zilei Minorităților, și la Bi-

chișciaba vor fi sărbătorite cele patru naționalități conlocuitoare: românii, slovacii, polonezii și țigani. Evenimentul va avea loc pe 12 decembrie, în Sala festivă a Primăriei, cu începere de la ora 17.00. După festivitate, românii din oraș se vor întruni la un restaurant unde vor fi întâmpinați de un grup de coriști de la Liceul „N. Bălcescu” din Julia.

Autogovernarea Românească din **Hódmezővásárhely** va organiza, tot cu ocazia Zilei Minorităților, pe 17 decembrie, o zi culturală românească. În program vor figura: comemorarea morții pictorului *Gheorghe Cohan* și depuneri de coroane la placa memorială *Gheorghe Cohan* din strada *Andrássy* (ora 15.00 – str. *Andrássy* nr. 2); Întâlnirea membrilor comunităților românești din Seghedin și Hódmezővásárhely. „Praznice Fericite” – melodii de sărbători, interpretate de *Florica Szakál*, studenta Universității din Seghedin (ora 15.30 – str. *Bajcsy Zsilinszky* nr. 70, etaj II, cam. 207).

Încheierea ediției: marți, ora 18.00

Din fototeca de 60 de ani a Foi românești

Repetiție de dansuri populare la Aletea, în anii 1980

Părerile autorilor nu coincid întotdeauna cu opinia Redacției. Responsabilitatea juridică pentru conținutul articolelor publicate în Foaia românească aparține autorilor. Foaia românească nu garantează publicarea textelor nesolicitate de redacție.

Pe copertă:

Un concert de zile mari: *Nicu Alifantis* la Julia (foto: *Rita Pătaș*)

Două românce din Ungaria, distinse de președintele Traian Băsescu

Cu ocazia Zilei Naționale a României, pe 1 Decembrie, președintele României *Traian Băsescu* a decorat zece români care s-au distins prin promovarea identității și culturii românești în statele în care locuiesc. Printre aceștia s-au aflat și doi români din Ungaria. Doamnei *dr. Maria Berényi*, filolog, director al Institutului de Cercetări al Românilor din Ungaria i s-a conferit decorația Ordinul Meritul Cultural în grad de Comandor, categoria H „Cercetarea științifică”, iar doamnei *Eva Iova Șimon*, redactor-șef al săptămânalului „Foaia românească”, membru al Prezidiului Uniunii Culturale a Românilor din Ungaria i s-a acordat decorația Ordinul Meritul Cultural în grad de Ofițer, categoria A „Literatură”.

Astfel, numărul românilor din Ungaria, care au primit cea mai înaltă decorație națională a României, Ordinul Meritul Cultural, a crescut la trei, deoarece artistul plastic *Ștefan Oroian* din Iula a fost deja distins în anul 2005.

Cu ocazia festivității de 1 Decembrie, de la Palatul Cotroceni, șeful statului român *Traian Băsescu* a conferit „în semn de înaltă apreciere pentru abnegația și perseverența cu care au promovat valorile naționale și culturale ale României, militând pentru respectarea drepturilor comunităților românești din afa-

lui *Ion Berlovan* și doamnei *Eva Iova Șimon*.

Vă prezentăm mai jos toate cele zece persoane decorate de către președintele *Traian Băsescu*.

Fost deținut politic, activist anticomunist și coordonator al Consiliului Româno-American din Los Angeles, *Neculai Popa* s-a născut la 22 iunie 1931 și

Hagi Curda (Ucraina) și inițiativa de amplasare a bustului poetului *Mihai Eminescu* în orașul *Cernăuți*.

Ivan Alexandrov s-a născut la 1 septembrie 1943 în satul *Tiianuți* (Tiianovți), județul *Vidin*, Bulgaria. Președinte de onoare al Asociației *Vlahilor* (Rumânilor) din Bulgaria, *Ivan Alexandrov* este unul dintre cei mai consecvenți militanți pentru respectarea drepturilor românilor din Bulgaria.

Născut la 23 decembrie 1939 în satul *Camășovca*, raionul *Ismail*, regiunea *Odessa*, Ucraina, *Vasile Iordăchescu* este episcop al Bisericii Ortodoxe „Sfântul Petru și Pavel” și „Sfântul Apostol Nicolae” din *Hagi-Curda*, sfințită, după ani de intimidări ale autorităților ucrainene, în data de 16 iulie 2011.

Alexandru Bantoș s-a născut la 23 iunie 1950 în satul *Hiliuți*, județul *Bălți*, Republica Moldova. Editor și publicist, *Alexandru Bantoș* este directorul Casei Limbii Române din Chișinău. În 1991, fondează, împreună cu *Nicolae Matcaș* și *Ion Dumeniuc*, revista de știință și cultură „Limba Română”, prima publicație al cărei nume este scris corect. Este autorul mai multor lucrări care au contribuit la edificarea unei serii de aspecte legate de identitatea națională a românilor din Republica Moldova. Publică, de asemenea, articole, studii, reportaje, eseuri, interviuri în vederea reafirmării unității neamului și valorificării patrimoniului lingvistic, literar și cultural românesc. *Alexandru Bantoș* este membru al Uniunii Scriitorilor și al Uniunii Jurnaliștilor din Republica Moldova.

Milan Marinov Anghelov (*Milan Anghel Cosoveanu*) s-a născut la 1 octombrie 1928 în satul *Cosova*, regiunea *Vidin*, Bulgaria. Este fondatorul ziarului „Timpul” („Vreme”), editat de Asociația *Vlahilor* (Românilor) din Bulgaria. Autor al mai multor cărți de poezii în limba română, *Milan Anghelov* este

membru al Uniunii Ziariștilor din Bulgaria și al Uniunii Scriitorilor bulgari.

Mihai Botoș s-a născut în localitatea *Apșa de Jos*, Transcarpatia, la 18 ianuarie 1961. Este președinte fondator al Uniunii Regionale a Românilor din Transcarpatia „Dacia”, director fondator al Muzeului de Istorie și Etnografie al Românilor din Transcarpatia „Dacia Liberă”, redactor-șef și fondator al primei publicații de limba română din Transcarpatia „Apșa” și membru al Senatului din partea Uniunii In-

terregionale, spirituale și arhitecturale.

Ion Berlovan s-a născut în data de 12 martie 1948 în localitatea *Seleuș*, *Alibunar*, Serbia și de 40 de ani este profesor la Catedra de Limbă și Literatură Română al Liceului „Borisav Petrov Braca” din *Vârșeț*. Militant activ pentru limba română, domnul *Ion Berlovan* este în prezent și coordonatorul Cenaclului Literar „Tinerele Condeie” și al Ansamblului Folcloric cu același nume din *Vârșeț*. Lista activităților sale culturale desfășurate pe teri-

torregionale „Comunitatea Românească din Ucraina”. Deținător al mai multor medalii, diplome și premii, *Mihai Botoș* este, de asemenea, autor de cărți despre românii din Transcarpatia.

Preacucernicului părinte *Dhimitraq Veriga* s-a născut la 14 iulie 1943 în localitatea *Korcea*, Albania. În prezent, Preot paroh al Bisericii Aromâne „Schimbarea la Față” din localitatea de baștină, este unul dintre cei mai cunoscuți apărători și promotori ai identității și culturii românești în Albania.

Născută la 15 aprilie 1959, *Maria Berényi* este director al Institutului de Cercetări al Românilor din Ungaria. Cercetător activ și autoare a mai multor creații poetice scrise în limba română și maghiară, *Maria Berényi* a lansat recent „Poveștile caselor. Români în Buda și în Pesta”, un album monografic conținând 106 ilustrații color ce descrie viața românilor care au trăit sau au trecut prin capitala Ungariei, îmbogățind patrimoniul acestui oraș prin ctitorii cultu-

torului Banatului Sârbesc este, însă, mult mai lungă, drept pentru care domnul *Ion Berlovan* este deținător al mai multor premii și medalii. Este, de asemenea, autor de manuale de Limbă și Literatură Română și cărți cuprinzând antologii de poezii și creații populare ale elevilor liceului la care este profesor.

Eva Iova Șimon s-a născut la 7 aprilie 1970 în *Iula*, Ungaria. Este redactor-șef al săptămânalului „Foaia românească” și director al Editurii de carte și presă „NOL” din aceeași localitate. Organizatoare activă a programelor pentru comunitatea românească din *Iula*, *Eva Iova Șimon* este deținătoarea mai multor premii de excelență pentru promovarea valorilor și identității românești în Ungaria.

„Pentru mine este o onoare foarte mare că am venit aici să fiu decorat. Sunt un om simplu și pentru mine este mult”, a spus preotul *Dhimitraq Veriga*, care a venit din Albania și care a mulțumit în numele tuturor celor decorați. (După un comunicat DRP)

ra hotarelor țării și contribuind la strângerea legăturilor dintre românii de pretutindeni”, Ordinul Național Steaua României în grad de Ofițer, domnului *Neculai Popa*, Ordinul Național Pentru Merit în grad de Ofițer, domnului *Ivan Alexandrov* și domnului *Vasile Iordăchescu*, Ordinul Meritul Cultural în grad de Mare Ofițer, domnului *Alexandru Bantoș*, Ordinul Meritul Cultural în grad de Comandor, domnului *Milan Marinov Anghelov* (*Milan Anghel Cosoveanu*), domnului *Ion Mihai Botoș*, preacucernicului părinte *Dhimitraq Veriga* și doamnei *dr. Maria Berényi*, și Ordinul Meritul Cultural în grad de Ofițer, domnu-

este unul dintre cei mai cunoscuți militanți pentru drepturile românilor din fostele teritorii românești. Este finanțatorul și cofinanțatorul mai multor proiecte ale comunităților românești din jurul granițelor, membru fondator al Institutului Frații Golești pentru relații cu românii din străinătate, fiind implicat în majoritatea organizațiilor din exil (Uniunea pentru Credință și Libertate, Centrul Româno-American – Los Angeles, ș.a.). Domnului *Neculai Popa* și familiei sale i se datorea, de asemenea, refacerea Cimitirului Eroilor Români de la Țiganca (Republica Moldova), ctitorirea bisericii pentru românii din

Pe scurt...

AJUTOR SUPLIMENTAR
DE LA UE

Parlamentul European a votat în ședința plenară de joia trecută acordarea unui ajutor suplimentar pentru proiectele de dezvoltare regională finanțate din Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDR) și Fondul Social European (FSE). Pe lista statelor care vor beneficia de noua măsură UE se află și România, alături de Ungaria, Letonia, Portugalia, Grecia și Irlanda. Practic, noul regulament adoptat prevede creșterea temporară cu zece puncte procentuale a contribuției europene în proiectele comunitare.

IRENY COMAROSCHI,
AMBASADOR ÎN OLANDA

Ireny Comaroschi a fost avizată favorabil, marți, 29 noiembrie, în Comisiile reunite pentru politică externă din Senatul și Camera Deputaților, ca ambasador al României în Regatul Țărilor de Jos, secretarul de stat în Ministerul Afacerilor Externe, Bogdan Aurescu, punctând că una dintre sarcinile diplomatului român va fi reprogramarea pentru anul viitor a vizitei premierului olandez la București. Decizia parlamentarilor a fost luată cu 26 de voturi „pentru” și niciunul „împotriva”.

SCULPTURI CELEBRE ÎN
PARLAMENTUL EUROPEAN

România este un „partener important în marea familie a Uniunii Europene”, a declarat președintele Parlamentului European, Jerzy Buzek, sub al cărui înalt patronaj delegația României în grupul PPE din Parlamentul European a organizat un eveniment dedicat Zilei Naționale a României, intitulat „Guests of Brâncuși”. Cu această ocazie, au fost expuse replici ale sculpturilor lui Constantin Brâncuși „Poarta Sărutului”, „Masa Tăcerii” și „Coloana Infinitului”, precum și un interior de casă tradițională românească.

S-A LANSAT OFICIAL
RADIO CHIȘINĂU

Radiodifuziunea Română a lansat pe 1 decembrie, oficial, Radio Chișinău. Proiectul editorial al Societății Române de Radiodifuziune include noi programe ce se adresează tuturor ascultătorilor interesați de știri, dar și de actualitatea culturală sau de divertisment.

Problema școlii din Săcal
aruncată în ograda AȚRU

De la începutul lunii noiembrie, școala din Săcal este închisă temporar, deoarece primăria nu a mai avut bani să plătească regia și a fost tăiat gazul. Elevii fac orele pe la casa de cultură, prin birouri sau pe la locuințele primăriei, care mai au încă curent și încălzire.

Primarul din Săcal, Samók Gyula, a făcut demersuri și a scris memorii la Guvern, la primul ministru, la Ministerul Învățământului, precum și la secretarul de stat pentru naționalități și culte din ca-

drul Ministerului Administrației Publice și Justiției. Ca răspuns, subsecretarul de stat pentru naționalități s-a deplasat vinerea trecută în localitatea bihoreană, unde a declarat că scopul este ca la începutul celui de-al doilea semestru al anului școlar 2011/2012 situația să se clarifice, iar elevii să fie întâmpinați de săli de clase încălzite. „Prin modificarea legii privind drepturile minorităților va fi posibil ca autogovernarea pe țară să preia școala de la 1 ianuarie,

asigurând astfel funcționarea școlii cu limba de predare maghiaro-română.” Latorcai Csaba susține că, în acest scop, autogovernarea pe țară o să poată obține finanțare din fondurile rezervate minorităților și din cele de intervenție. Subsecretarul de stat a mai menționat la Săcal că, din anul 2013, școlile generale vor fi preluate de stat, astfel primăriile vor fi dezpovărate, dar școlile de naționalitate vor fi administrate de autogovernările pe țară. R.P.

Ziua Națională a României,
sărbătorită în Ungaria

În acest an, Ziua Națională a României la Budapesta a fost sărbătorită în 29 noiembrie, în ajunul sărbătorii Sfântului Apostol Andrei, ocrotitorul României, într-o locație deosebită și semnificativă: pe vaporul Europa.

În discursul rostit cu acest prilej, domnul ambasador Victor Micula a menționat că locația aleasă pentru acest prilej nu a fost deloc întâmplătoare. „Prezența noastră pe o navă numită Europa, care navighează pe apele Dunării, reprezintă cel mai bine maniera în care România privește viitorul regiunii noastre. Românii, ungurii și ceilalți cetățeni ai Europei fac parte dintr-un proiect comun de o generozitate fără precedent istoric și numit: Uniunea Europeană. Chiar dacă uneori contextul internațional generează ape învolburate, dacă vom fi solidari și ne vom coordona eforturile, nava Europa va depăși toate obstacolele pe care le va întâmpina și va ajunge cu bine în port. Pe parcursul acestui an, Ungaria a avut privilegiul de a fi căpitanul navei Europa și, în ciuda furtunilor generate de criza economică mondială, a înregistrat o serie de succese notabile. România privește spre Ungaria ca spre un partener strategic cu care împărtășim foarte multe lucruri în comun, iar celor care încep să aibă îndoieli cu privire la proiectul european, românii și ungurii trebuie să le reamintească, cu modestia și entuziasmul noilor sosiți pe navă, motivele pentru care politicieni europeni, precum Robert Schuman și Konrad Adenauer, au pus bazele Uniunii Europene. În viziunea noastră, euroscepticismul nu poate duce decât la învierea fantomelor trecutului”, a spus ambasadorul.

După cuvântul festiv rostit de Excelența Sa Victor Micula, a ur-

Seghedin

mat un frumos concert de cameră în interpretarea membrilor Filarmonicii de Stat din Cluj-Napoca și oferit de Institutul Cultural Român de la Budapesta. La sărbătoare a participat, ca și în anii precedenți, PS Părinte Siluan, Episcopul Eparhiei Ortodoxe Române din Ungaria, împreună cu un sobor de preoți. Au participat, de asemenea, oficialități ai țării gazdă, membrii corpului diplomatic din Ungaria și numeroși reprezentanți ai comunității românești.

În încheierea manifestării, vaporul Europa a pornit pe apele liniștite ale Dunării, cei aproximativ 400 de invitați având prilejul de a admira și panorama oferită de cele două maluri ale Dunării la Budapesta, care pe bună dreptate fac parte din patrimoniul cultural mondial UNESCO.

*

Pe 30 noiembrie, Ziua Națională a României a fost sărbătorită și la Seghedin, printr-o recepție organizată de Consulatul General al României, la Hotelul Forrás, în prezența a numeroși invitați. Sărbătoarea a început cu intonarea im-

nurilor Ungariei și României, după care Excelența Sa domnul ambasador Victor Micula s-a adresat celor prezenți despre importanța sărbătoririi Zilei Naționale la Budapesta pe Nava Europa, care poartă simbolul: „Românii, ungurii și ceilalți cetățeni ai Europei fac parte dintr-un proiect comun de o generozitate fără precedent istoric și numit: Uniunea Europeană.” În calitate de gazdă, consulul și gerantul interimar al României la Seghedin, domnul Dan Constantin, și-a exprimat mulțumirile pentru alegerea celor prezenți de a împărtăși amănunțit asemenea eveniment. A mai vorbit despre proiectele transfrontaliere și despre intensă viață culturală a românilor din Seghedin, în care se implică în mod activ și Consulatul General al României. A urmat un scurt moment muzical, după care invitații au ciocnit un pahar cu șampanie. Evenimentul a fost onorat de numeroși reprezentanți ai instituțiilor din Seghedin și de membri ai comunității românești din Ungaria.

(Continuare în pag. a 11-a)

Călătorie imaginară la comunitățile românești din afara României

Institutul Cultural Român, prin Direcția Români din afara Țării, în colaborare cu Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria și Direcția pentru Cultură și Patrimoniu Național Arad, a organizat vineri, 2 decembrie, două evenimente culturale pentru românii din Ungaria. Cu prilejul Zilei Naționale a României, în aula Liceului „Nicolae Bălcescu” din Iula a fost deschisă o expoziție de fotografii cu titlul „Românii de la marginea lumii”. Expoziția a fost vernisată de organizatorul acesteia, domnul **Adrian Șimon**, director al Direcției de Cultură din Arad, acompaniat la nai de **Cristian Wagner Ruțanu**, din Valea Timocului, Serbia.

La 1 Decembrie, „Marea Unire” de la Alba Iulia nu i-a adus pe toți românii la un loc, de aceea expo-

acestei expoziții a fost că, pentru prima dată, printre imaginile despre românii din Ungaria au fost

expuse prezintă comunități românești care au rămas în afara granițelor actuale ale României: românii din Ungaria, din Valea Timocului, dar și imagini despre istroromâni din Croația și aromâni din Grecia.

Despre imaginile expuse, **Adrian Șimon** a mărturisit: „Veți putea observa că expoziția noastră cuprinde nu doar localități pe care dumneavoastră le cunoașteți destul de bine, mai includ și câteva localități despre care ne veți întreba probabil de ce le-am inclus în expoziție, deoarece nu mai trăiesc români acolo. Nu sunt, dar au fost! Au fost acei români mai puțin cunoscuți de către noi, macedoromânii, care au adus enorm de mari beneficii acestei țări, Ungaria. Dacă ar fi să pomenim numai Curțile Gojdu sau Podul cu Lanțuri din Budapesta și tot am spune foarte puțin despre prezența lor în Ungaria. (Continuare în pag. a 11-a)

ziția prezintă români din zone românești care nu au făcut parte niciodată din regatul Marii Uniri de la 1918. Un element inedit al

prezentate și monumente și biserică, ctitorite de macedoromânii care au trăit pe teritoriul acestei țări acum două secole. Imaginile

Nicu Alifantis și „Misteria Carpatica” într-un concert de zile mari la Iula

În seara zilei de 2 decembrie, după recepția oferită la restaurantul Maestro de către Consulatul General al României la Iula, cu ocazia sărbătoririi Zilei Naționale a României de la 1 Decembrie, la Sala Studio a Teatrului Cetății din Iula, muzica trupei „Misteria Carpatica” din Valea Timocului (Serbia) și a renumitului folkist **Nicu Alifantis** a ridicat în picioare publicul numeros.

„Misteria Carpatica”, o trupă nu prea cunoscută până acum în Ungaria, și-a făcut mulți admiratori prin melodiile bine-cunoscute (ca „Radu Mamii” sau „Cui nu-i place dragostea”) și prelucrate în stil etnojazz. Trupa „Misteria Carpatica”, condusă de **Cristian Wagner Ruțanu**, român din Valea Timo-

cului, prin creativitatea sa artistică luptă pentru afirmarea și promovarea moștenirii tradiționale românești. Ansamblul cântă muzică

tradițională într-o manieră modernă, conform cerințelor muzicii și ale epocii moderne.

(Continuare în pag. a 11-a)

Pe scurt...

BĂTANIA

Cu câteva săptămâni în urmă, la Clubul românesc din oraș a pornit un cerc de pictură pe sticlă. Sub îndrumarea **Mihalei Putin** și **Agnetei Șutea**, copiii participă la acest cerc în fiecare sâmbătă unde au posibilitatea să picteze icoane sau peisaje de iarnă pe sticlă. În perioada 12-16 decembrie, picturile și desenele cele mai reușite vor fi expuse la școala generală „Lucian Magdu”. Pe 23 decembrie, de la ora 18.00, creațiile elevilor vor fi scoase la licitație, iar banii adunați vor fi împărțiți între elevii participanți la cerc. Activitatea este sprijinită de către Autogovernarea Românească din Bătănia.

JULA

Sâmbătă, 10 decembrie, cu începere de la ora 13.00, pe scena Centrului Cultural Românesc din Iula va fi jucată piesa „Flirt” cu **Mihai Baranga** și **Andreea Duță**. Evenimentul este realizat cu sprijinul Departamentului pentru Românii de Pretutindeni din cadrul Guvernului României.

MICHERECHI

Miercuri, 14 decembrie, la Casa de Cultură „Gheorghe Dulău” va avea loc un concert de colinde prezentate de corul „Psalmodia Varadiensis”. Programul corului va începe la ora 15.00.

JULA

În așteptarea Crăciunului, educatoarele și copiii de la Grădinița din Orașul Românesc din Iula vor întâmpina părinții la o după amiază de creație. Programul de sărbătoare va avea loc pe 15 decembrie, cu începere de la ora 16.00.

MICHERECHI

A doua zi de Crăciun, pe 26 decembrie, după Sfânta Liturghie din biserica ortodoxă română, elevii participanți la orele de catehizare vor susține o scenetă despre Nașterea Domnului. Pregătirea pentru acest eveniment se face cu ajutorul părintelui **Visarion**, secretar la Episcopia Ortodoxă Română din Iula și a tinerilor **Nora Netea** și **Robert Ruja** din Micherechi.

Seri de evanghelizare la Cenad, cu pastori din România

Biserica Baptistă din Cenadul Unguresc a ținut servicii speciale de evanghelizare, în perioada 25–27 noiembrie. Biserica din Cenad este cercetată tot mai des de frați din România, care doresc să-i întâlnească pe credincioșii din localitate, atât prin prezența lor, cât și prin propovă-

La seriile de evanghelizare, vineri, 25 noiembrie, oaspeții slujitori au fost pastorul *Dan Măleş* și un grup de instrumentiști de la mai multe biserici din Timișoara, care prin cele cuvântate și prin cântări i-au chemat pe oameni să fie mai aproape de Domnul Isus, să-l cunoască mai bine și

acceptat să fie alături de noi aici la Cenad. Este vorba de grupul vocal instrumental »Revărsări de Har« din Timișoara, care a venit aici la Dumneavoastră să laude pe Domnul și tot ce a făcut El pentru noi. Ne aflăm aici de dragul vostru și în numele Lui. Am dori ca seriile acestea să aline viețile noastre și cântarea lor să fie Cuvântul lui Dumnezeu cântat, care să atingă viețile noastre și mai apoi să ne însuflească la trăire, după voia și așteptările Lui. Vrem în special ca invitații să conștientizeze, să audă și să primească Vestea Bună a lui Dumnezeu despre Isus Cristos, care s-a jertfit pentru păcatele noastre", a spus domnul Măleş în predica sa.

Sâmbătă, 26 noiembrie, în mijlocul cenădenilor a slujit pastorul Ioan Bușan de la Biserica Golgota din Arad. La aceste seri a fost prezent și Ștefan Cioca din Iula, care face misiune la Cenad și alți oaspeți din localitate și împrejurimi. A.B.

duirea Cuvântului lui Dumnezeu. Astfel, pastorul *Ioan Bușan* și mai mulți frați de la Biserica Golgota din Arad s-au oferit să participe odată pe lună, fiind prezenți în biserica din Cenad.

În felul acesta să înțeleagă voia lui Dumnezeu cu privire la viața lor.

„Cei care mă însoțesc sunt oameni deosebiți în adunarea noastră și mă simt foarte onorat că au

Creștinii sunt forțați să plece din Betleem

Organizația Vocea Martirilor informează că liderii primei biserici baptiste din Betleem sunt tot mai îngrijorați de creșterea împotrivirilor pe care le întâmpină din partea Autorității Palestiniene. Această biserică există de mai bine de 30 de ani în Betleemul dominat de musulmani, timp în care a avut parte de numeroase persecuții: a fost bombardată de 14 ori iar pastorul senior, Naim Khoury, a fost și el împușcat în câteva rânduri. Actele anticreștine din trecut sunt neînsemnate comparativ cu încercările din prezent ale Autorității Palestiniene de a desființa comunitatea creștină din Betleem, care numără 300 de credincioși. Oficialii palestinieni nu recunosc legalitatea existenței bisericii iar lucrul acesta are consecințe grave asupra familiilor creștine: părinții nu pot obține certificat de naștere pentru nou-născuți, cuplurile care doresc să se căsătorească nu sunt primite la starea civilă și nu li se eliberează certificat de căsătorie. În plus, creștinii își găsesc extrem de greu de lucru. În prezent, circa 70 la sută dintre credincioși sunt șomeri.

În Gaza și West Bank trăiesc circa 9.000 de creștini evanghelici arabi, care fac parte din 30 de biserici. Creștinii sunt forțați să plece, iată, chiar și din orașul în care S-a născut Mântuitorul lor, Betleem. Ei nu vor să părăsească acest oraș, de aceea să ne rugăm pentru comunitatea creștină din Betleem ca Dumnezeu să îi ocrotească și să le poarte de grijă în continuare, iar Duhul Sfânt să întărească dragostea frățească și cine are să dea și celui ce n-are astfel încât să rămână cât mai mult timp în Betleem mărturia ucenicilor lui Hristos, puternică și luminoasă, în ciuda eforturilor Autorității Palestiniene de a-i alunga din Betleem.

Creștini uciși în Nigeria

Compass Direct News informează că cel puțin 45 de creștini au fost uciși în Nigeria, în regiunea centrală, la granița dintre nordul preponderent musulman și sudul locuit de creștini. Violențele au început pe 20 noiembrie a.c., când musulmanii fulani i-au acuzat pe creștinii din tribul berom că le-au furat din vite. Pe 23 noiembrie, patru creștini au fost uciși în urma unui atac asupra bisericii din Barkin Ladi, iar în ziua următoare alți 35 de creștini au fost omorâți în localitate și în satul vecin, Kwok. Musulmanii au luat viața credincioșilor în strigăte de „Allahu Akbar!”, care înseamnă „Allah este cel mai mare!”

Din cauza acestor violențe anticreștine, multe dintre serviciile divine de duminică, 27 noiembrie, au fost anulate sau reduse ca timp. La biserica din Barkin Ladi participau la slujbele religioase de duminică aproximativ 1.200 de persoane, dar pe 27 noiembrie au avut curajul să intre în locașul bisericii doar 50 de persoane. Creștinii au început să fugă din regiune deoarece sunt victime sigure, neavând arme să se apere și nici armata nu este de partea lor, pentru a le asigura protecția.

Liderii creștini din Barkin Ladi spun că autoritățile nigeriene știu cine este responsabil de înarmarea musulmanilor și instigarea acestora împotriva creștinilor, dar nu iau nici o măsură împotriva acestui om care se pare că este deasupra legii. Este clar că se încearcă alungarea totală a prezenței creștine și din regiunea centrală a Nigeriei.

(Sursa: www.rve.ro)

Conferință preoțească la Jula, de praznicul Sfântului Andrei

Miercuri, 30 noiembrie, ziua în care românii l-au celebrat pe Sfântul Andrei, Ocrotitorul României, și clericii Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria l-au cinstit așa cum se cuvine pe cel care a adus vestea cea bună a Evangheliei pe pământul românesc, apostolul românilor, care a vestit Evanghelia lui Hristos pe pământul României acum aproape 2000 de ani, în Dobrogea și la Gurile Dunării.

În această zi, Episcopia Ortodoxă Română din Jula a organizat o conferință preoțească, dedicată anului omagial al Sfântului Botez și al Sfintei Cununii.

Evenimentul a debutat cu

Sfânta Liturghie Arhierască oficiată de către Preasfințitul Părinte Episcop Siluan, în fruntea unui sobor format din aproape toți preoții Episcopiei, la biserica din cartierul Ora-

șul Mic Românesc din Jula.

În cuvântul de învățătură, Preasfințitul Siluan a vorbit despre personalitatea Sfântului Apostol și rolul său deosebit în viața românilor ortodocși, des-

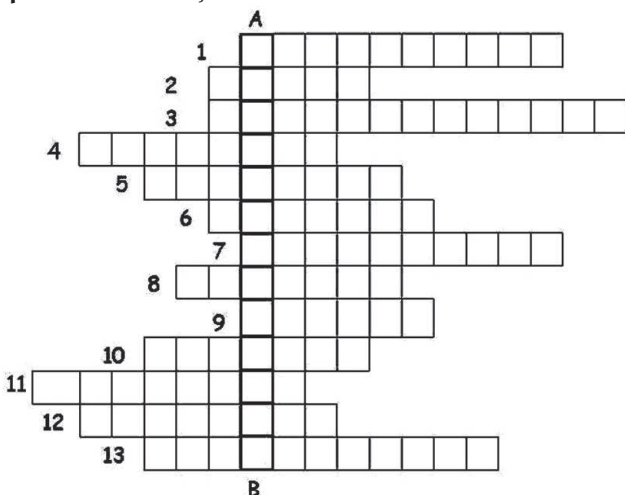
pre cum Sfântul Apostol Andrei ne-a creștinat și a săvârșit prima Sfântă Liturghie pe pământul României, despre cum el ne-a eliberat de patimi și ne-a unit cu Hristos prin jertfă și Liturghie. El ne-a învățat cum să ne mântuim prin smerenie, prin rugăciune și prin iubire. Sfântul Andrei a urmat în toate lui Hristos, Mântuitorul lumii. A vestit Evanghelia în multe țări, a botezat nenumărați creștini, a întemeiat biserici, a hirotonit diaconi, preoți și episcopi și a adus la credință în Hristos mai multe țări, printre care și România. În continuare, sub conducerea PS Părinte Episcop Siluan, la Centrul Cultural

Român din Jula s-a desfășurat cea de-a doua conferință preoțească de anul acesta, la care părintele vicar *Pavel Ardelean* a prezentat un referat despre Taina Sfântului Botez din perspectivă teologică și practică, analizând unele probleme concrete cu care se confruntă preoții în pastorație, iar părintele *Florin Olteanu* de la Chitighaz a vorbit despre Sfânta Taină a Cununii. Conferința a continuat cu ample discuții pe marginea temelor prezentate, dar și despre alte probleme de interes general în viața Episcopiei și a parohiilor românești din Ungaria.

A. Butar

JOC

A – B: Maica Domnului, este prima între sfinți.

1. Învățăturile date de Mântuitorul Iisus Hristos în Predica de pe munte sunt
2. Locul în care Maica Domnului L-a născut pe Iisus Hristos este
3. Pe data de 1 octombrie sărbătorim Maicii Domnului.
4. Intrarea în a Maicii Domnului se prănuiește pe 21 noiembrie.
5. Dreptul Iosif care avea grijă de Fecioara Maria era numit
6. Arhanghelul i-a vestit Fecioarei Maria că va naște pe Iisus.
7. Vorbirea omului cu Dumnezeu este
8. Denumirea populară a sărbătorii Nașterea Domnului este
9. Mântuitorul Iisus Hristos, prin arată Slava și bunătatea lui Dumnezeu.
10. Magii de la s-au închinat cu daruri Pruncului Hristos.
11. Maica Domnului este numită întrucât a rămas pură înainte, în timpul și după Nașterea Domnului („care fără stricăciune pe Dumnezeu Cuvântul a născut”).
12. Fiul lui Dumnezeu S-a întrupat pentru a noastră
13. Pe 25 martie sărbătorim

Daruri de Moș Nicolae pentru cei săraci

Marti, 6 decembrie, biserica ortodoxă română din Bichișciaba și-a sărbătorit hramul. Credincioșii s-au pregătit pentru acest eveniment cu câteva săptămâni înainte, pentru ca această sărbătoare să fie deplină, nu doar pentru a sărbători pe Sfântul Nicolae, ci pentru ca bucuria lor să fie transmisă și celor săraci. Evenimentul a început dimineața la ora 9.00,

prin săvârșirea Sfintei Liturghii, de către preotul paroh *Teodor Marc*, iar în cadrul slujbei au fost sfințiți și doi prapori donați pentru biserică de către episcopul *Mihai Bihari* și doamna *Maria Sajtos*. La final, cei în jur de 200 de credincioși prezenți la biserică au primit câte un pachetel de Moș Nicolae. În curtea bisericii a fost instalat un cort cu mese,

unde au fost chemați săracii și oamenii nevoiași pentru a servi o mâncare caldă. Și aceștia se adunau, cum trecea timpul, rândul parcă era tot mai lung. Bătrâni și tineri, dar au fost și copii. Ei s-au bucurat că au primit, că s-au putut încălzi cu o tocăniță gustoasă și o cană de ceai, și, nu în ultimul rând, că cineva s-a gândit și la ei. Credincioșii români s-au bucurat că au putut dărui. Sponsorii acestei acțiuni au fost domnul *Denis Angel*, sponsor principal, Centrul regional de ajutor social „Életfa” din județul Bichiș, Fundația Credo din Bichișciaba, Restaurantul Maestro din Jula, Campingul Marc din Jula, în colaborare cu Biserica Ortodoxă Română din Bichișciaba și Autogovernarea Românească din oraș.

A.B.

La concursul „Foaia românească în familia noastră”, lansat cu ocazia aniversării a 60 de ani de la înființarea săptămânalului românesc, elevii cursurilor inferioare s-au arătat cei mai interesați. Până la termenul de 18 noiembrie au sosit la redacție 120 de desene de la școlile din Pocei, Apateu, Săcal, Bedeu, Bățania, Chitighaz, Julia și Micherechi. Pentru a selecta desenele, a fost solicitat artistul plastic Ștefan Oroian din Julia, membru al Prezidiului Uniunii Culturale

„Foaia” și familia, în desenele copiilor

a Românilor din Ungaria.

Domnul Oroian a studiat încântat creațiile cu ochii specialistului, căutând în ele sufletul copiilor. Dintre multele desene, artistul plastic a ales 9 pentru a fi premiate. Cei 9 copii: *David Puha* din Micherechi, *Beata Adamik* din Chitighaz, *Martin Mazula* din Bățania, *Reka Hanyecz* din Julia, *Petru Iova* din Micherechi, *Victoria Liszkai* din Chitighaz, *Aron Păcș* din Julia, *Petra Bozsányi* din Săcal și *Jenifer Graur* din Bățania, au fost invitați la redacția „Foi românești” din Julia, la festivitatea de înmânare a premiilor.

La sediul UCRU, copiii și profesorii însoțitori au fost întâmpinați de expoziția de desene, expoziție dedicată aniversării „Foi românești”.

Redactorul șef *Eva Iova* și-a exprimat bucuria pentru că s-au angajat la această activitate atât de mulți copii, declarând toți premianții la desen câștigătorii locului întâi. În cuvintele sale de apreciere, Ștefan Oroian a subliniat: „Mi-a făcut o deosebită bucurie să selectez desenele. Trebuie să fac imediat o corectare: aici toate desenele au fost reușite și puternice! N-am observat nicăieri ca adulții să se fi implicat în munca copilului. Acesta este cel mai important rezultat al acestui concurs. Rareori aude omul că s-au bucurat de desenele copiilor. Vineri seara, corul nostru aici are repetiție, așa că doamnele profesoare pensionare au avut posibilitatea să vadă

desenele expuse și s-au bucurat foarte mult de ele. Aceasta este o dovadă bună că acțiunea redacției este reușită. Felicitări copiilor, părinților, profesorilor și gazdelor. Toate desenele sunt reușite, dar am ales cele 9 pentru că și în formă și în conținut au răspuns criteriilor concursului.”

În încheiere, directoarea *Eva Iova* a mulțumit copiilor pentru desenele și compunerile realizate pentru concursul „Foaia românească în familia noastră” și profesorilor pentru însoțirea, sprijinirea copiilor în această activitate, mulțumiri pe care doamna Iova le transmite și pe această cale tuturor copiilor și adulților implicați.

R. Păcș

(Desenele premiate sunt publicate în pag. a 16-a)

O excursie impresionantă la Budapesta

Într-o zi, doamna învățătoare *Tünde Cefan Cora* ne-a povestit despre o excursie în Capitală. Ne-a întrebat dacă avem chef să mergem. Noi ne-am bucurat foarte mult, abia am așteptat!

La 24 noiembrie, împreună cu clasa a 3-a am pornit la Budapesta. Am călătorit cu trenul. Călătoria a durat trei ore, a fost foar-

te distractivă. La Budapesta în gară ne-a așteptat un autobuz, care ne-a dus mai înainte la Muzeul de Științe Naturale. Muzeul este o clădire mare, frumoasă. Înăuntru însă am văzut lucruri și mai frumoase. Oase, animale împăiate, informații despre omul primitiv. Ne-a plăcut foarte mult „Barca lui Noe”, construită din lemn, în care am intrat

să vedem de aproape animalele expuse acolo. Parcă am fost în poveste!

După muzeu a urmat joaca. Am mers la Palatul Miracolelor din Parcul Milenar. Acolo ne-am distrat cu fel de fel de jucării. Am intrat într-o cameră fără lumină, unde ne-a fost frică, dar totuși a meritat să

mergem. Ne-am văzut umbra pe perete în fel de fel de culori. Am participat și la o „oră de fizică” cu experiențe cu rachete. Tare ne-a plăcut. Am condus mașină pentru copii, ne-am jucat cu o mașină care a făcut vârtje și cu multe alte jucării. Am făcut și cumpărături. Am cumpărat inele

de bună dispoziție, mine-reuri, dinți de rechin, etc. Timpul a trecut repede.

Ne-am întors acasă seara la ora 19.00. Am ajuns repede. Sperăm că vom mai merge, a fost o zi foarte plăcută și o excursie impresionantă!

Blanca Marc, Barbara Borszédi, Zsolt Ardelean, clasa a 4-a, Julia

Concursul de ortografie „Gheorghe Martin”

Cei mai buni elevi s-au întrecut în scris, la limba română

Școala generală din Micherechi a organizat și în acest an, în cadrul Săptămânii limbii materne, un concurs de ortografie. Concursul de ortografie dedicat amintirii regretatului profesor Gheorghe Martin, a dorit să adune la Micherechi elevi ai tuturor școlilor generale din Ungaria în care se predă limba română. În 2011, la această invitație au răspuns afirmativ doar școlarii din Bătania, Chitighaz, Jula și Micherechi. Cei 20 de copii care au participat la concursul din 23 noiembrie cu siguranță sunt cei mai buni la limba română, din toate școlile noastre!

Îndrumări înainte de concurs

„Cu trei ani în urmă, la inițiativa profesorilor Gheorghe Netea și Zoltan Ruja, școala a inițiat un concurs pe țară care poartă numele regretatului profesor și inspector Gheorghe Martin. La această competiție au fost invitate toate școlile românești din țară și școlile unde româna se predă ca obiect de studiu”, a deschis manifestarea Ana Benye, directoarea adjunctă din Micherechi, care și-a exprimat regretul pentru că doar patru școli s-au înscris la concurs. „Îmi pare foarte rău pentru că celelalte școli nu ne-au acceptat invitația. Merită a medita asupra acestui fapt! Suntem mândri că acest concurs este singurul în cadrul căruia elevii dau dovadă de cunoștințe adevărate, adică nu te poți pregăti acasă pentru aceste probe.”

La eveniment a participat cu drag și de data aceasta și soția profesorului Gheorghe Martin, doamna Maria Martin, învățătoare pensionară, care a dat câteva sfaturi concurenților: „Fii ochi și urechi! Fii atent ce ai de făcut! Dacă știi ce ai de făcut, te pune la treabă. Dar înainte, te gândești ce scrii. Scrii frumos, corect și ordonat. După ce ai terminat,

ia-ți foaia, controlează-te. Dacă ți-ai făcut datoria, stai liniștit. Iar în timp ce voi lucrați, noi vă ținem pumnii și vom aștepta rezultatele. Doamne ajută!”

Probe serioase

Testele au fost întocmite de șefa Catedrei de Limba și Literatură Română a Universității din Seghedin, dr. Mihaela Bucin, care le-a prezentat participanților. „Mulțumim foarte mult școlii din Micherechi, pentru că are încă puterea și voința de a organiza acest concurs. Eu nu consider o problemă că în anul acesta nu s-au prezentat mai mulți. Faptul că au venit copii numai din aceste patru școli – care sunt școlile cu adevărat românești în Ungaria – înseamnă că acest concurs este considerat serios și sever. Se cunoaște deja faptul că nu este un lucru superficial, de suprafață. Cei care participă la acest concurs știu cu adevărat mai bine limba română decât alții și totdeauna și premiile au fost pe măsură. Testele au șapte exerciții, toate sunt cu teme de ortografie, ce vor fi apoi corectate conform gramaticii limbii române literare. Testele au fost alcătuite în conformitate cu examenele de limbă română, în așa fel încât pentru fiecare elev să fie și

un exercițiu pentru viitoarele examene de limba română.” Doamna profesoară Mihaela Bucin a mai atras atenția că, spre deosebire de anii trecuți, acum nu va fi dictare, ci se va întocmi o compunere tematică, după o fotografie. Copiii au fost încurajați și de consulul Răzvan Ciolcă de la Consulatul General al României la Seghedin.

Elevii din clasele 5-6 și 7-8 au intrat în două săli, unde au rezolvat testele și și-au scris compunerile. Munca a durat aproape două ore. După ce concurenții au terminat lucrările, juriul s-a retras pentru corectarea lor, iar copiii au fost invitați la joacă, să se cunoască și să exerseze limba română și prin comunicare.

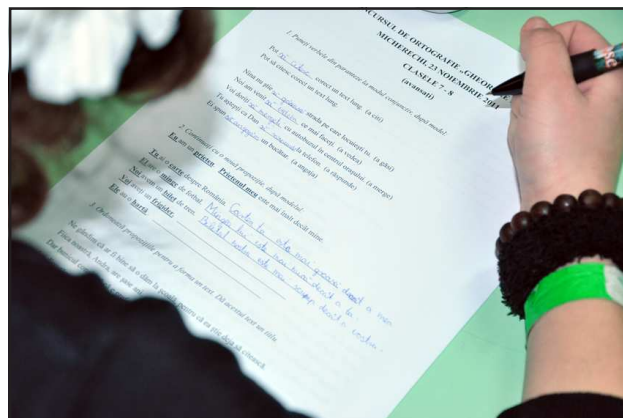
Premii pe măsură

La corectarea lucrărilor au contribuit, alături de profesoara Mihaela Bucin, lectorii din România la catedra de română din Seghedin, doamna conferențiar dr. Elena Sandu și doamna Maria Gavra, dar și doamna profesoară pensionară Anamaria Dulău Cozma din Micherechi. Deși concurenții au fost mai puțini în acest an decât în anii anteriori, timpul de corectare a lucrărilor a luat mai multe ore, pentru că subiectele au fost mai grele. Potrivit președintei juriului, doamna Bucin, juriul s-a străduit să acorde cât mai multe premii, iar fiecare concurent a primit câte o diplomă de partici-

pare și o Biblie ilustrată pentru copii, din partea Bisericii Baptiste din Micherechi, care este implicată într-un proiect românesc de distribuire a Bibliilor.

Premiile speciale pentru compuneri din partea Catedrei de Limba și Literatură Română a Universității din Seghedin și a Asociației Culturale a Românilor din Seghedin au primit

Patricia Diana Bogdan și Lois Ruja. Premiul „Foaia românească” pentru originalitatea compunerii a fost acordat elevei Hajnal Putin. Premiul „Cronica” pentru originalitatea compunerii l-a primit Victor Iova. Mențiune au primit Nicoleta Solcan și Emese Ficior. Clasamentul celor două categorii este următorul:

Clasele 5-6

Locul I – Vanesa Veres
Locul II – Estera Ardelean
Locul III – Andreea Olteanu

Clasele 7-8

Locul I – Anita Laszlo
Locul II – Carina Iuhas
Locul III – Maria Olteanu

Doamna Maria Martin a dorit să înmâneze un premiu special în bani unui elev din Micherechi care face cinste școlii sale și localității în care s-a născut, iar colectivitatea a decis ca premiul special să fie primit de către Lois Ruja.

După ce concurenții au fost premiați, toată lumea a intonat un colind pentru sărbătorile care se apropie. Conducerea școlii și-a exprimat și ea recunoștința față de persoanele care s-au implicat în organizarea și buna desfășurare a celei de-a 3-a ediții a Concursului de ortografie „Gheorghe Martin” din Micherechi, invitându-le să participe și la ediția următoare.

Colaborare în domeniul etnografiei și arheologiei între specialiști din Arad și Bichiș

Buna colaborare din ultimii douăzeci de ani dintre Complexul Muzeal Arad și Direcția Muzeelor din Județul Bichiș s-a materializat în cinci proiecte PHARE CBC și în cinci tabere de cercetare comună de etnografie și arheologie, care s-au derulat cu succes. În elaborarea acestora, Direcția Muzeelor din Județul Bichiș a avut un rol de partener. În cadrul colaborării comune pe 2011, Direcția Muzeelor din Județul Bichiș a planificat un alt eveniment comun, în perioada 28–30 noiembrie, intitulat „Colaborare maghiaro-română de etnografie și arheologie în Județul Bichiș”, în care Complexul Muzeal Arad este trecut ca partener. La realizarea acestui proiect comun au participat de la

Arad trei etnografi și trei arheologi: *Sorin Sabău, Rodica Colta, Gabriel Hăl-măgean* (de la Complexul Muzeal Arad), precum și arheologii *Florin Mărginean, Victor Sava, Pascu Hurezan*. Programul a debutat cu o conferință, la Jula, în sala de conferințe a Hotelului Corvin, după care a doua zi a continuat cu alte prelegeri, cu vizite la Cetate și la săpăturile arheologice din împrejurimile Julei.

Întâlnirea a inclus, în după masa zilei de 28 noiembrie, prelegeri cu subiecte legate de fenomenele culturale considerate „hungaricum”-uri (adică, specifice maghiare), a fost prezentat oaspeților istoricul cetății Jula, iar invitații de la Arad au prezentat două lucrări despre cercetările

arheologice din județul Arad. A doua zi, arheologul *Vári Anita* a făcut o amplă prezentare despre mormintele gepizilor descoperite la Jula. Tot a doua zi a fost planificată vizio-

narea expoziției din Cetatea Jula și prezentarea reminiscentelor arheologice și etnografice din oraș. Din Ungaria, de la Direcțiunea Muzeelor Județului Bichiș au fost prezenți: *Ando*

György, Emilia Martin, Elena Csobai, Liska András, Medgyesi Pál, istoricul *Havassy Péter* și *Dombi Ildikó* de la Asociația culturală IBSEN din Bichișciaba. A.B.

Proiecte româno-maghiare împotriva inundațiilor

În cadrul Programului de Cooperare Transfrontalieră Ungaria-România 2007–2013, Direcțiunea Apelor din Regiunea Crișurilor de la Jula a câștigat două proiecte cu parteneri români, Administrația Națională a Îmbunătățirilor Funciare RA de la Oradea și Administrația Bazinală de Apă Crișuri din Oradea. Manifestarea de deschidere a proiectelor a avut loc săptămâna trecută, la Jula, unde părțile au făcut de cunoscut obiectivele și situația actuală a proiectelor comune. Acestea sunt

intitulate „Dezvoltarea cooperării transfrontaliere româno-maghiare împotriva inundațiilor – MALOMFOK-ROIT” și „Dezvoltarea împotriva inundațiilor a complexului Crișului Negru – FEKETE-KOMPLEX.”

La întrunirea experților români și maghiari din 30 noiembrie au participat și delegații din Oradea. *Dorin Corcheș*, directorul regional al Administrației Naționale a Îmbunătățirilor Funciare, Sucursala Someș-Criș, susține proiectul româno-maghiar care va rezolva

problemele tehnice pentru apărarea împotriva inundațiilor. „E o onoare pentru noi să fim membri parteneri ai acestui proiect ce vizează tranzitarea apelor

interne peste graniță. E o chestiune benefică pentru ambele țări, pentru cetățenii acestor două țări, în ceea ce privește apărarea împotriva inundațiilor. E de datoria noastră, ca administrator ai rețelelor de canale care tranzitează frontiera să găsim o soluție din punct de vedere economic și tehnic, astfel încât aceste ape interne să nu creeze probleme atât la nivel de localități, cât și la nivel de terenuri agricole. Ne-am implicat în acest proiect, pentru a rezolva o problemă tehnică pe care o avem. Prin acest proiect pe partea română se reușește retechnologizarea unei stații de pompare, reconstrucția unui canton și de sigur reabilitarea unei suprafețe destul de importante a părții românești de canal pe care circulă apele

la apa internă. Toate aceste chestiuni sunt cu finanțare din partea Comisiei Europene. Aceasta este o alternativă la situația economică-financiară pe care, din păcate o traversează atât Ungaria, cât și România. Am avut plăcerea să găsim în colegii de la Apele din Jula niște parteneri de încredere, sigur cu o experiență ceva mai avansată decât a noastră în scrierea acestor proiecte. Considerăm că atâta timp cât putem face ceva pentru a proteja vieți omenești, localități și terenuri agricole, o vom face pentru că este datoria noastră, indiferent de care parte a graniței ne aflăm. Discutăm într-un context european și așa cum e și denumirea proiectului, trebuie să avem un scop comun și un succes comun.” R.P.

„Revoluția din Decembrie 1989 în imagini”

Institutul Cultural Român din Budapesta în parteneriat cu „Asociația Memorialul Revoluției 16–22 decembrie 1989” Timișoara a organizat la sediul ICR expoziția „Revoluția din Decembrie 1989 în imagini” în întâmpinarea Zilei Na-

ționale a României, dar și a comemorării evenimentelor din decembrie '89.

Expoziția este compusă din fotografii inedite, care surprind aspecte din timpul revoluției din Timișoara, Lugoj, Caransebeș, Arad, Sibiu, Cluj, Deva și

București, dar și din câteva imagini care reflectă revoluția din 1989 în presa internațională.

Expoziția deschisă pe 30 noiembrie, poate fi vizitată până în data de 15 ianuarie 2012.

A.C.

Ziua Națională a României, sărbătorită în Ungaria

(Urmare din pag. a 4-a)
Și în acest an, la Capela Ortodoxă Română din Budapesta, în ziua de 1 Decembrie, a avut loc slujba de Te Deum, oficiată de părintele paroh *Marius Maghiaru*, împreună cu părințele ieromonah singhel *David Pop*. Alături de credincioșii ortodocși români a fost prezent și domnul ambasador *Victor Micula*. Într-o atmosferă încărcată de emoție, după oficierea slujbei, cu toții au cântat „Deșteaptă-te române!”, iar apoi colinde românești.

*

La Julia, Ziua Națională a României a fost sărbătorită pe 2 decembrie, evenimentul debutând cu o expoziție de fotografii des-

pre românii din jurul României, cu titlul „Românii de la marginea lumii”. Expoziția a fost vernisată în aula Liceului „Nicolae Bălcescu” din Julia. După masă, sărbătoarea a continuat la restaurantul *Maestro* din centrul Julei, gazdă fiind Consulatul General al României. Cei adunați pentru a sărbători au ascultat discursul domnului ambasador și al domnului consul general *Călin Cămărășan*. „1 Decembrie reprezintă pentru toți românii un moment de bucurie și de respect, un prilej în care ne place să ne regăsim loialtă, uniți, pentru a sărbători împreună cu prietenii și apropiații noștri onoarea de a face parte din co-

munitatea noastră națională. Este cazul și în Ungaria, căci legăturile care unesc țara care ne este gazdă de România sunt foarte puternice, cu valențe profunde. O dovadă în plus a acestor rădăcini o reprezintă faptul că aici, în

Julia, se află sediul principalilor piloni ai românismului... Istoria ne-a arătat că de-a lungul timpului cele două popoare – român și maghiar – au știut și știu să conviețuiască în armonie, pe baza principiilor și valorilor comune,

aplicate în cadrul relațiilor politice bilaterale dintre cele două state, și care astăzi se regăsesc incluse alături de alte 25 de state în cadrul marii familii a Uniunii Europene”, a spus domnul consul general *Călin Cămărășan*, printre altele vorbind și despre proiectele transfrontaliere cu finanțare UE privind reabilitarea și dezvoltarea infrastructurii dintre localități aflate de o parte și de alta a graniței. Sărbătorirea organizată la Julia s-a sfârșit cu un concert de zile mari, a folkistului *Nicu Alifantis* din București și trupa „Misteria Carpatica” din Valea Timocului, Serbia. (Despre expoziție și concert citiți în paginile 5 și 11.)

G. Enea Elekes – A. Butar

Călătorie imaginară...

(Urmare din pag. a 5-a)
Unele obiective rămase de la acești frați ai noștri de aceeași limbă sunt în patrimoniul național românesc, prin Biserica Ortodoxă Română, cum este cazul bisericii din Bichiș, iar altele, cum este cazul bisericii din Eger sau Mișcolț sunt în proprietatea Bisericii Ortodoxe Maghiare sau a celei sârbe. Iar pentru că avem astăzi oaspeți din Valea Timocului, din Serbia, avem și două panouri cu imagini de la această comunitate foarte mare, de circa trei sute de mii de români, care trăiesc fără niciun drept în statul sârb. De asemenea, avem și cei mai vechi dintre români, care, din păcate, sunt pe cale de dispariție astăzi, mai sunt doar în jur de cinci sute de vorbitori, în două sate din Peninsula Istria, din Croația, cunoscuți în literatura de specialitate sub numele de istroromâni. Această intercalare a fotografiilor aparent nu are nici o noimă, are totuși una ascunsă: nu am pus explicații la nici un panou și le-am intercalat tocmai în ideea de a sublinia unitatea neamului românesc dincolo de barierele de stat și dincolo de barierele dialectale... Mă adresez vouă, românii din Ungaria, și vă îndemn să fiți mândri de ceea ce sunteți și vă spun din cunoștințele și cercetările mele, că nici românii de

la 1918 nu vorbeau mai bine românește decât voi și aveau numele la fel de maghiarizate ca și voi”, a încurajat *Adrian Șimon* publicul din aula liceului.

La vernisaj a mai luat cuvântul și domnul *Victor Micula*, ambasadorul României la Budapesta, care referitor la expoziție a amintit de faptul că, în urmă cu un secol, trebuia vorbit de faptul că românii din Valea Timocului sau românii de pe aceste meleaguri se aflau la granița comunității române, astăzi situația s-a schimbat, deoarece sute de mii de români trăiesc deja în străinătate, prin Italia, Spania, etc. Astfel, i-a îndemnat pe cei prezenți să privească expoziția nu ca pe niște imagini de la periferia comunității culturale românești, ci ca pe niște imagini care definesc centrul culturii.

La expoziție au luat parte circa 150 de elevi și profesori, printre care și doamna director *Maria Gurzau Czegledi*, dar au mai onorat cu prezența și *dr. Görgényi Ernő*, primarul Julei și *dr. Gulyás Imre*, șeful Departamentului pentru învățământ din cadrul Primăriei, *Călin Cămărășan*, consulul general al României la Julia și alți reprezentanți ai diplomației române, Preasfințitul *Siluan*, episcopul românilor din Ungaria, precum și alți români din oraș. A. Butar

Nicu Alifantis și „Misteria Carpatica” într-un concert de zile mari la Julia

(Urmare din pag. a 5-a)

Astfel, transmit mai departe misiunea lăutarilor vechi, prin spațiu și timp, îmbogățind expresivitatea artistică a cântecelor și obiceiurilor prin aranjamente moderne. Instrumentiștii de la „Misteria Carpatica”, în frunte cu *Cristian Ruțanu* și solista vocală *Sandra Lepojević*, au reușit să vrăjească cu cântecele lor publicul a căror reacții au fost entuziaste.

Momentul culminant al serii a fost însă apariția pe scenă a lui *Nicu Alifantis*, care s-a întors acum la Julia după 35 de ani și care a umplut sala de emoții de toamnă, umbre, poezie în acorduri. Cu un aer prietenos, *Alifantis* a fost primit excelent de publicul julan, iar oamenii de toate vârstele s-au ridicat în picioare și au cântat cot la cot cu maestrul. „Toată viața

m-am întrebat cum puteți ține minte ineptiile astea pe care le cânt eu?!” a spus *Alifantis*, surpriza mare a seniorului muzicii folk fiind când și-a dat seama, încă de la prima melodie, că sala îi fredonează muzica și participă activ, cântând împreună cu el. Concertul a durat două ore și jumătate, artiștii fiind nevoiți să revină pe scenă de două ori, lumea ridicându-se la final

în picioare, în ropote de aplauze.

Concertul a fost organizat de Institutul Cultural Român, prin Direcția Români din afara Țării, în colaborare cu Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria și Direcția pentru Cultură și Patrimoniu Național Arad.

La concert a participat și echipa de filmare a Redacției Românești a Televiziunii Maghiare. Secvențe de la eveniment vor putea fi urmărite în emisiunea „Ecranul Nostru” din săptămânile următoare, iar în ianuarie vor fi difuzate și interviuri cu *Nicu Alifantis* și „Misteria Carpatica”. Emisiunea radiofonică „O voce românească” va acorda spațiu acestui eveniment în ediția sa de Revelion.

A.B.

Foaia românească, anul II, nr. 20, 21 mai 1999

Foaia românească

Vineri
21 mai
1999Anul II
Nr. 20

(Serie nouă)

Săptăminal al românilor din Ungaria ♦ Fondat în 1951 ♦ 8 pagini ♦ 20 forinți

„Rămas bun”

Iarăși am ajuns la acele zile de primăvară, când pe străzi întâlnim la tot pasul elevi îmbrăcați în uniforme festive, cu părinți în haine de sărbătoare, cu cadre didactice cu uriașe buchete de flori. Îi cunoaștem de la distanță, căci de pe chipurile lor se poate citi bucuria, emoția, mândria.

... **Părinții** – și bunicii sînt cei mai înduioșafi: iată, mi-a ajuns fetița absolventă de liceu, iată feciorul nostru a devenit meseriaș. Dar odată cu solemnitatea momentului își face loc și o anumită îngrijorare: cum va fi de acum înainte, cum va reuși baccalaureatul, examenul de admitere, cum va fi primul loc de muncă... Gînduri care frămîntă generația de adulți, dar și pe absolvenții înșiși.

... **Absolvenții** – ei sînt sărbătorii de azi, ei sînt cei care în aceste zile vor transpira, străduindu-se la examenele de română, matematică, biologie, maghiară sau istorie. Ei sînt tot atît de conștienți de însemnătatea buchetului de flori și a traistei cu simbolicele „merinde” de drum ca și părinții lor. Ei sînt cei care, în ciuda acestor sfaturi, vor mai comite și în viitor greșeli, vor mai avea insuccese, vor mai avea de înfruntat multe și mari bătălii. Așadar, să-i îmbărbătam și pe mai departe, să-i însoțim și în continuare cu ochii noștri de adult, fiindcă tinerele noastre vlăstare mai au cale lungă și grea pînă la adevărata lor maturitate. Să-i ajutăm, așadar, și după frumoasa și emoționanta festivitate de „Rămas bun”, fiindcă de pe acum au poate nevoie mai mare ca oricînd de noi.

... **Cadrele didactice** – curios lucru, sînt la fel de emoționate și mîngîie creștetul băiatului care ieri a pricinuit atîta bătaie de cap sau aruncă o privire caldă fetei cu care avuseseră atîtea necazuri la cămin... În momentele festive, cînd din discursul directorului se desprind ideile atașamentului față de „alma mater”, cu toții sînt conștienți că de pe acum destramă o vrajă, care abia acum a devenit vrajă, acum, că s-a și spulberat. Dar în urma ei rămîne o altă vrajă – nostalgia.

Acum cînd încep să se risipească miresmele festive și urmează zilele de trudă, nici un absolvent să nu uite vorbele înțelepte, nici un adult să nu uite că și pe viitor pașii unui tîndr trebuie urmăriți cu responsabilitate. Nimeni – nici absolvenți, nici profesori, nici părinți și nici rude – să nu uite solemnitatea momentului, trăind și pe mai departe în spiritul responsabilității și în farmecul atmosferei ce domnește la festivitatea de „rămas bun”.

– Juhász –

Parlamentari români la Budapesta

Întîlnire și cu reprezentanți ai românilor din Ungaria

În zilele 9 și 12 mai a. c., la inițiativa Comisiei Parlamentare pentru Drepturile Omului, Minorități și Culte s-a întîrînit la Budapesta comisia similară a Parlamentului României, condusă de senatorul dr. Ion Vasile, secretarul comisiei.

În această perioadă de timp, parlamentarii români au avut un program încărcat, au purtat convorbiri cu membrii Comisiei Parlamentare pentru Drepturile Omului, Minorități și Culte din cadrul Parlamentului, s-au întîrînit cu conducătorii Departamentului relațiilor cu minoritățile din cadrul Ministerului Învățămîntului, cu ombudsmanul minorităților în Parlament, cu președintele Oficiului Minorităților Naționale și Etnice, precum și cu reprezentanți ai Ministerului Afacerilor Externe.

În timpul șederii în Ungaria, parlamentarii români s-au întîrînit, la Budapesta, și cu cîțiva reprezentanți ai românilor din Ungaria, printre care cu dr. **Maria Berényi**, vicepreședinte al Uniunii Autogovernărilor Românești din Ungaria (U.A.R.U.), directoarea Institutului de Cercetări al Românilor din Ungaria, **Tiberiu Boca**, vicepreședinte al U.A.R.U., conducătorul Redacției românești a Studioului din Seghedin al Televiziunii Maghiare, **Florica Santău**, președinta Uniunii Culturale a Românilor din Ungaria, directoarea

Scolii românești din Chitighaz, **Marius Maghiar**, preotul parohiei ortodoxe române din Budapesta și **Mihai Kozma**, directorul Editurii de carte și presă „NOI”. A fost de față, de asemenea, și **Stefan Frățean**, director la Oficiul Minorităților Naționale și Etnice din cadrul Guvernului.

De la bun început, parlamentarii români au accentuat că au sosit la Budapesta pentru un schimb de experiență privitor la felul cum se tratează problema minorităților în cadrul Comisiei Parlamentare pentru Drepturile Omului, Minorități și Culte, precum și la celelalte ministere și instituții de resort (și nu pentru a lua măsuri, nefiind membri ai executivului). Într-o atmosferă sinceră și prin dialog deschis, membrii

celor două părți au dezbătut probleme legate de necesitatea înființării Autogovernării pe Tară a Românilor din Ungaria, de modalitățile și posibilitățile de afirmare a românilor din țara noastră, de învățămîntul, biserica și mass-media în limba română. În această ordine de idei, reprezentanții românilor din Ungaria au accentuat necesitatea soluționării problemei legate de înființarea Autogovernării pe Tară a Românilor din Ungaria, fie chiar prin modificarea Legii electorale, cu atît mai mult, cu cît – conform legislației maghiare – autogovernările pe țară ale minorităților sînt recunoscute de guvern ca reprezentanță legitimă, pe cînd celelalte instituții și organizații aparțin sferei civile.

– km –

Eram la doar cîțiva pași de memoriala Casă-muzeu din Chitighaz, cînd s-a deschis o poartă tocmai cînd aș fi trecut pe lîngă ea. Mi s-a părut cunoscută atît poarta și casa, cît și femeia care a ieșit în stradă. Dar ceva nu a fost în ordine: fața acestei femei vîrstnice nu a zîmbit spre mine ca atunci, cînd cu cîteva luni în urmă, împreună cu soțul ei, m-au invitat în curte să-mi arate gospodăria, să vorbim despre viața lor de pensionari.

Acum, însă, femeia avea ochi triști, privirea încețoșată oglindea durere și parcă și-ar fi pierdut puterea tinutei, părea cam pierdută...

„E ceva bai?” – am întrebat-o, temîndu-mă dinainte de răspuns.

„Mi-a murit bărbatul” – și au început să-i curgă lacrimile pe fața trudită și zdoboită.

Cîteva clipe am căutat cuvinte potrivite – care, de fapt, nici nu există în asemenea situații.

„Îmi pare foarte rău. Dumnezeu să-l odihnească! Ce s-a întîmplat? Era bolnav? Bace Gheorghe mi s-a părut un om sănătos, plin de putere” – am întrebat biata femeie, știind că descărcarea sufletului ușurează puțin durerea omului.

„Nu o fost bolnav. Eram împreună cu feciorul nostru, cînd deodată ne-o zis: Nu mai pot! – și o căzut în brațele feciorului, care l-o prins, neînțelegînd ce se întîmplă... Aceste i-or fost cuvintele din urmă... O murit în brîncile pruncului...”

Ce greu le-a putut fi, să stea așa, neputincioși, fără

să-l poată ajuta, mîngîia, fără să le rămînă timp să-i spună cît îl iubesc.

„Așe ne-o părăsit, la sfîrșitul anului trecut... Și de atunci ne lipsește tot mai mult. Îl căutăm peste tot. Întreaga casă, curtea și ograda ne amintesc de el...”

Am încercat să o mîngîi, să-i spun cuvinte înțelepte, liniștitoare, de consolare: „Dacă i-o fost rînduit să plece în cealaltă lume, măcar v-a părăsit ușor și fără dureri!”

„Pricepem, înțelegem noi, că atît i-o fost dat să trăiască... Dar cînd e vorba de al nostru...”

și lacrimile au pornit iarăși. Și cînd am ajuns pînă aici, mi-au pierit și mie cuvintele, m-a sugrumat ceva și am simțit că trebuie să-mi aplec capul, să caut altă direcție, fiindcă nu puteam rezista privirii.

„Măcar bace Gheorghe se roagă pentru dumnea-ta și fiul său întreaga zi” – am zis stîngher la despărțire, disperată că am trezit sentimentul durerii și nu am reușit să aflu nimic încurajator. În așa cazuri, omul dă falimentul prin cuvinte.

După astfel de întîlniri cutremurătoare ne mai întrebăm: ce moarte vrem noi, cînd ne va veni timpul? Sîntem nevoiți să acceptăm că nu avem nici dreptul, nici puterea să alegem moartea cea mai ușoară. Nu știm ce ne așteaptă. Sîntem nevoiți să acceptăm ceea ce ne este scris... Bucuroși sînt cei care știu și cunosc drumul spre „nemurire”, cărora moartea este un lucru firesc și sînt împăcați cu gîndul că va veni și clipa cea din urmă.

– anra –

Lacrimile nemuririi

Foaia românească, anul II, nr. 24, 18 iunie 1999

18 Iunie 1999

6 Foaia
românească

ARTĂ

Lansare de carte – premieră, vernisaj, cenaclu, oră de suflet

„Vestigiile Bisericii Ortodoxe Române din Ungaria”

Cu aproape un deceniu în urmă a început colecționarea conștientă, sistematică a valorilor (încă existente) din patrimoniul bisericilor ortodoxe române din Ungaria. Probabil că pe atunci s-a conturat și ideea redactării unei cărți care să prezinte aceste valori. În orice caz, după o generație îndelungată, prin eforturi insistente și muncă competentă, cele două Doamne și-au văzut activitatea asiduă încununată de succes: luni seara (14. VI. 1999) o numeroasă asistență a participat la lansarea cărții „Vestigiile Bisericii Ortodoxe Române din Ungaria”. Cartea frumoasă, reprezentativă, este rodul muncii de redactare a cercetătoarelor Elena Csobai și Emilia Martin. Iar urmărind pas cu pas munca de colecționare și apoi selecționare, fazele redactării, dilema tehnoredactării, problema finasării, știu cite nopți nedormite, câtă preocupare, câtă dăruire se află printre paginile acestui volum – „carte frumoasă, cinste cui te-a scris”.

Sărbătoarea Cărții

Sala mare de lectură a Bibliotecii „Mogyoróssy” respiră întotdeauna o atmosferă solemnă. De astă dată, anturajul a fost dublat de cuvintele introductive inspirate, rostite de Géza Krasznahorkai, directorul bibliotecii, care a apreciat momentul festiv ca o adevărată sărbătoare a cărții. Ca intelectual, s-a bucurat de asistența numeroasă, ca director de bibliotecă s-a bucurat fiindcă i se oferise prilejul să lanseze o carte de căpăți, ca european și-a exprimat satisfacția de a-l putea saluta printre invitații de onoare pre Preasfințitul Sofronie, episcopul ortodox al românilor din Ungaria.

De la Cazania lui Varlaam la icoanele lui Ștefan Tenetchi

În cuvintele de apreciere, Preasfințitul Sofronie a evidențiat marele merit pe care l-au avut călugării în editarea cărților și în pictarea icoanelor. Acei călugări ortodocși, care n-au luat drumul exilului pe vremea prigoanei păgînilor, aceștia au menținut flacăra credinței nu numai prin munca lor edificatoare de suflete, ci și prin asidua lor activitate tipografică și de iconografie. Din această bogată recoltă spirituală au putut culege roade și câteva dintre bisericile de la hotarele apusene ale

ortodoxiei românești. La concret, în aceste circumstanțe istorice, (mai cu seamă) în parohiile modeste din Bihor, preoți înimoși au îmbogățit sufletește parohiile lor, procurând cărți bisericești și icoane care azi au valoare inestimabilă. Un similar rol important în viața religioasă ortodoxă le revine icoanelor. În acest sens, colecția în discuție dispune de câteva rarități care ar face cinste oricărei colecții de acest fel. Și important de menționat fluxul spiritual din această zonă marginală cu centrele ortodoxiei din părțile bihorene și mureșene, cu care românii din Ungaria au avut întotdeauna relații multiple și permanente.

Relevante în această direcție au fost și valoroasele completări făcute de profesorul universitar dr. György Ruzsa, unul dintre lectorii cărții.

Distinsul istoric de artă a făcut o impresionantă pledoarie icoanei, icoana fiind „punctul de întâlnire al omului cu Dumnezeu”.

Despre însemnătatea cultural-spirituală a Creștinismului a vorbit apoi și criticul de artă Zoltán Banner, care a sugerat auditoriului ideea unui arc spiritual-creștin european, ce leagă colecțiile bisericești creștine prin Esztergom și Giula.

Ochii Maicii Domnului

După aceste aprecieri, auditoriul a fost invitat în sala de expoziție de la parter. Acolo, călăuziți de Preasfințitul, participării puteau cunoaște și recunoaște alte cornuri bisericești, anume, fotografiile cu icoanostasele din bisericile ortodoxe române din județele Bichiș și Bihor.

Dar adevăratul focar al spațiului l-a însemnat Surpriza: pe unul din pereți am fost captivați de Ochii Maicii Domnului, într-o realizare grafică copleșitoare, alcătuită de colegul Ștefan Oroian. Două simboluri s-au împletit în mod firesc: Ochii Maicii Domnului, iubitori, ocrotitori, ochi măriți, tot măriți, cuprinzând în dragostea lor nețărmată omenirea toată, dar și ochi înlăcrimați în suferința Crucii. Crucea – celălalt simbol de bază al Creștinismului nostru, care ne apără și ne pedepsește, ne prăbușește și ne înalță în ceruri.

Seara de luni a fost o sărbătoare pentru toți cei dornici să sărbătorească litera scrisă, cuvântul, imaginea, spiritul, dar înainte de toate această carte.

„Și paginile tale, adevăr,
S-au tipărit cu litera cea sfântă.”

E. I. – Foto: I. Kerekes

Și totuși profet în patria sa

– Expoziția lui Ștefan Oroian la Bătănia –

Cu ocazia aniversării a 10 ani de la obținerea titlului de orășean, la Bătănia au avut loc numeroase manifestări culturale, care marchează potențialul spiritual, ce reprezintă chiar și la ora actuală orășelul bihorean. În acest spațiu, cu o atmosferă aparte, conviețuiesc fiii ai 3 națiuni.

Fiul românilor din Bătănia este Ștefan Oroian, artist plastic, redactor al revistei în care apar și aceste rânduri. E greu să devii profet în patria ta, meleagurile natale rareori poartă și aprecierea față de valorile ridicate din pământul propriu.

Ștefan Oroian totuși se numără printre acei puțini, care se pot mindri cu recunoștințe locului de baștină. E adevărat a și luptat greu pentru această, legătura lui cu Bătănia este aproape zilnică și după mai multe decenii de la despărțire.

La vernisajul expoziției lui Ștefan, am trăit momente emoționante, noi bătănenii fiind împreună și umplind sala festivă a Primăriei. Împrejurările au fost demne taliei artistului și spiritului bătănean. Cuvintele de deschidere ale bunului prieten sirb, profesor universitar, Ivan Béleácz au salutat un bun amic român, care prin arta sa vestește prin lume că la Bătănia se mai nasc personalități însemnate. Din acest pământ mai răsădesc oameni meniți de a propovădui valori adevărate, ascunse poate și în duhul secular al orașului.

La 29 mai, am fost mindri că sintem bătăneni, iar la acest sentiment înălțător a contribuit și Ștefan Oroian.

Expoziția poate fi vizionată până la sfârșitul lunii iunie, în sala festivă a Primăriei din Bătănia.

Ștefan Crăsta

Iașiul a primit titlul de „Oraș european al sportului 2012”, la Bruxelles

Iașiul a primit titlul oficial de „Oraș european al sportului 2012”, din partea European Capitals of Sport Association (ACES). Titlul a fost oferit în cadrul ceremoniei de decernare a premiilor pentru „Capitala europeană a sportului” în 2012, distincție câștigată de Istanbul, care s-a desfășurat în clădirea Parlamentului European, în prezența a aproximativ 400 de persoane.

În cadrul aceluiași eveniment, Iașiul a primit distincția de „Oraș european al sportului 2012” alături de alte nouă mari orașe din Uniunea Europeană, Bilbao (Spania), Castellon (Spania), Charleroi (Belgia), Florența (Italia), Liberec

(Cehia), Pescara (Italia), Preston (Regatul Marii Britanii), s-Hertogenbosch (Olanda), Viterbo (Italia). Iași este singurul oraș din România care a primit această distincție de „Oraș european al sportului”. Proiectul, care s-a bucurat și de susținerea unui număr important de europarlamentari, aparține European Capitals of Sport Association (ACES), sprijinit de Comisia Europeană și are ca scop încurajarea administrațiilor locale din marile orașe europene, în cadrul eforturilor de dezvoltare a unei infrastructuri sportive accesibile tuturor celor care vor să ducă o viață sănătoasă.

Titlul de „Oraș European

al Sportului” implică organizarea la Iași a numeroase competiții sportive de anvergură, atât pentru sportul de performanță, cât și pentru sportul de masă, unul dintre programe fiind „Sport în cartiere”. Prezent la eveniment, primarul Iașiului, *Gheorghe Nichita*, a declarat că obținerea titlului Oraș European al Sportului situează Iașiul pe harta orașelor importante din Europa, la același nivel cu mari centre urbane din Italia, Franța, Spania, Marea Britanie sau Belgia. Primarul Nichita s-a referit și la faptul că Iașiul aspiră ca în 2020 să primească titlul de Capitală Culturală Europeană, în formează Agerpres.

Adversarele Naționalelor de baschet în Preliminariile Euro-2013

Federația Europeană de Baschet a tras la sorți duminică, la Freising, grupele preliminare pentru calificarea la Campionatele Euro-

pene din 2013. Turneul final feminin va avea loc în Franța, în perioada 15-30 iunie, iar cel masculin, între 4-22 septembrie, în Slo-

venia. Naționala feminină a fost repartizată în Grupa D, alături de echipele Spaniei, Germaniei, Bulgariei și Sloveniei, în timp ce reprezentativa masculină va evolua tot în Grupa D, contra Georgiei, Bosniei, Letoniei și Olandei. Naționala feminină s-a aflat în urna a patra valorică din totalul de șase, iar cea masculină, în urna a cincea, din totalul de șase.

Meciurile din preliminarii se vor disputa în perioada 13 iunie-14 iulie 2012, la fete, iar cele rezervate băieților, între 15 august-11 septembrie 2012.

Cupa de Șah „Foaia românească” ediția a III-a

Dragi prieteni, iubitori ai șahului, redacția noastră din nou va organiza Cupa de Șah „Foaia românească”. După ce anul trecut a reușit foarte bine competiția și în iarna aceasta dorim să adunăm împreună iubitorii șahului pentru o zi, în vacanța de iarnă, ca să se întrecă la tabla de șah cei mai buni și curajoși șahiști de origine română.

CONDIȚIILE DE PARTICIPARE LA CUPA DE ȘAH „FOAIA ROMÂNEASCĂ”

1. La competiție au dreptul să participe numai cetățeni maghiari de naționalitate română,
 2. Cotizație de înscriere: adulți – 1000 Ft/persoană
elevi – 500 Ft/persoană
 3. Categori:
- „A” – jucătorii care sunt sportivi activi și cei care au concurat cândva, indiferent de vârstă,
„B” – jucătorii începători,
4. Competiția se va desfășura în sistemul RAPID (30-30 minute) și ELVEȚIAN,

Premiile: I. cupă + diplomă
II. cadou + diplomă
III. cadou + diplomă

Cupa de Șah „Foaia românească”

miercuri,
28 decembrie 2011

TALON DE ÎNSCRIERE

la Cupa de Șah „Foaia românească”
28 decembrie 2011

Nume:

Categoria la care doresc să particip (A sau B):

Data nașterii:

Adresa:

Tel:

E-mail:

Semnătura:

Concurenții sunt rugați să retrimită talonul de înscriere și cotizația pe adresa redacției (Jula, str. Doja nr. 8) până în data de **20 decembrie 2011**.

TVR 1

Luni 12 decembrie

6.00 Telejurnal 8.00 România, zi de zi! 9.10 Serial. Legendele palatului: prințul Jumong (R) 13.00 Telejurnal 14.30 Maghiara de pe unu 16.00 Telejurnal 16.30 Serial. Prin păduri și munți, inimi înălțuite 17.25 Serial. Legendele Palatului: Tărâmul dintre vânturi 19.00 Telejurnal 20.00 Prim plan 21.00 Cu ochii'n 4 22.10 Replay.

Marti 13 decembrie

6.00 Telejurnal matinal 8.00 România, zi de zi! 9.10 Serial. Giuvaierul palatului 10.25 Prim plan 11.40 Serial. Legendele palatului: prințul Jumong 13.00 Telejurnal 14.30 Rom european 15.00 Maghiara de pe unu 16.00 Telejurnal 16.30 Serial. Prin păduri și munți, inimi înălțuite 17.25 Serial. Legendele palatului: prințul Jumong 19.00 Telejurnal 20.00 Serial. Anatomia lui Grey 21.45 Film. Eroi de la Telemark.

Miercuri 14 decembrie

6.00 Telejurnal 7.00 România, zi de zi! 9.10 Serial. Giuvaierul palatului 11.40 Serial. Legendele palatului: prințul Jumong 13.00 Telejurnal 13.45 Mai aproape de tine 14.30 Oameni ca noi 15.00 Convietații 16.00 Telejurnal 16.30 Serial. Prin păduri și munți, inimi înălțuite 17.25 Serial. Legendele palatului: prințul Jumong 19.00 Telejurnal 20.10 Film. Amintiri din Epoca de Aur 1 Tovarăși, frumoasă e viața! 21.40 Film. Amintiri din Epoca de Aur 2 Dragoste în timpul liber 23.00 Serial. Mad Men — Nebunii de pe Madison Avenue.

Joi 15 decembrie

6.00 Telejurnal matinal 7.00 România, zi de zi! 9.10 Serial. Furtună la palat 10.25 Omul și timpul 11.40 Serial. Legendele palatului (R) 13.00 Telejurnal 13.45 Interes general 14.30 Emisiune în limba germană 16.00 Telejurnal 17.25 Serial. Legendele palatului 19.00 Telejurnal 20.00 Judecă tu! 21.10 Exclusiv. Documentarele Televiziunii Române 22.20 Fără frontiere 23.20 Serial. Mad Men — Nebunii de pe Madison Avenue.

Vineri 16 decembrie

6.00 Telejurnal 7.00 România, trezește-te! 9.10 Serial. Giuvaierul palatului 11.40 Serial. Legendele palatului: concubina regelui (R) 13.00 Telejurnal 13.45 e-Forum 14.30 Tribuna partidelor parlamentare 15.00 Parlamentul României 16.00 Telejurnal 17.25 Serial. Legendele palatului: prințul Jumong 19.00 Telejurnal 20.00 O dată'n viață 21.00 O dată'n viață 22.10 Film. O noapte bună pentru a muri.

Sâmbătă 17 decembrie

6.00 Desene animate 7.10 Omul și timpul 9.00 Fii părinte, fii deștept! 9.30 Profesorul trăsnit 10.30 Ca la carte 11.30 Europa mea 12.00 Aventura urbană. Orașe mici, povești necunoscute 13.00 Telejurnal 13.30 Gala Premiilor de Excelență 15.30 Ne vedem la TVR 17.45 Teleenciclopedia 19.00 Telejurnal 20.00 Întrecerea anilor 22.00 Profesiuniști...cu Eugenia Vodă 23.10 Film. Caimanul.

Duminică 18 decembrie

6.00 Desene animate 7.10 Universul credinței 9.00 În grădina Danei 9.35 Viața satului 11.00 Viața satului 12.00 Presă și putere 13.00 Telejurnal 13.30 Spectacol de circ internațional 14.00 Tezaur folcloric 15.00 La toată casa-i lumină! 16.00 Supermarket de divertisment 19.00 Telejurnal 20.00 Distractis Show 20.35 Film. Logodnica locotenentului francez 22.45 Garantat 100%.

TVR 2

Luni 12 decembrie

7.00 Serial. Tandem de șoc 8.10 Film. Fantoma din Canterville (R) 10.00 Confesiuni (R) 11.00 Bazar (R) 13.00 Arhi-texturi (R) 13.35 Împreună în Europa 15.00 Serial. Tandem de șoc 16.00 Confesiuni 17.00 Telejurnal 17.30 Răzushow (R) 18.30 Arena leilor 19.25 Ora de business 20.10 La mustață 21.00 Ora de știri 22.00 Face totți banii 22.35 Film. Infernul.

Marti 13 decembrie

7.00 Serial. Tandem de șoc 8.00 Film. Spre Cascada Niagara 9.50 Confesiuni (R) 11.00 Bazar (R) 11.30 Ora de business (R) 13.00 Tribuna partidelor parlamentare 13.35 Împreună în Europa 15.00 Serial. Tandem de șoc 16.00 Confesiuni 17.00 Telejurnal 17.30 Film. Speranțe regăsite 19.25 Ora de business 20.10 La mustață 21.00 Ora de știri 22.00 Supraviețuitori în jungla urbană 22.35 Film. Matematica sufletului.

Miercuri 14 decembrie

7.00 Serial. Tandem de șoc 8.10 Film. Speranțe regăsite (R) 9.50 Confesiuni 10.50 Bazar (R) 11.25 Ora de business (R) 13.00 Sfinți și meserii (R) 13.35 Împreună în Europa 15.00 Serial. Tandem de șoc (R) 16.00 Confesiuni 17.00 Telejurnal 17.30 Film. Flori pentru Algernon 19.15 Banca pentru locuințe 21.00 Ora de știri 22.00 Frăția vinului 22.30 Film. Cadillacul lui Dolan.

Joi 15 decembrie

7.00 Serial. Tandem de șoc 7.55 Pastila de sănătate 8.15 Film. Flori pentru Algernon 9.50 Confesiuni (R) 10.50 Bazar (R) 12.15 La mustață (R) 13.00 Tribuna partidelor parlamentare 13.35 Împreună în Europa! 15.00 Serial. Tandem de șoc (R) 16.00 Confesiuni 17.00 Telejurnal 17.30 Film. În inima pădurii 19.25 Ora de business 21.00 Ora de știri 22.35 Film. Jolene.

Vineri 16 decembrie

7.00 Serial. Tandem de șoc 8.10 Film. În inima pădurii (R) 9.50 Confesiuni 11.25 Ora de business (R) 13.00 Motomagia (R) 13.35 Împreună în Europa! 15.00 Serial. Tandem de șoc 16.00 Confesiuni 17.00 Telejurnal 17.30 Film. Doi bărbați au plecat la război 19.25 Ora de business 21.00 Ora de știri 22.00 Unora le place...cu Florian Lungu și Mike Godoroja 23.00 Serial. Aventurierii.

Sâmbătă 17 decembrie

7.00 Arhi-texturi. Documentar 8.00 D'ale lu' Mitică (R) 9.00 Serial. Britannia high 10.10 Film. Doi bărbați au plecat la război (R) 12.10 Puzzle-Week-End în 2. 14.10 Film. Când copiii fac legea 16.00 Bagă la cap 17.00 Pașaport de România 18.00 Festivalul Circo Massimo 19.00 Răzushow 20.00 CSI: Crime și investigații 20.50 Pastila de sănătate 21.00 Ora de știri 22.00 Timpul chitarelor 23.00 Serial. Aventurierii.

Duminică 18 decembrie

7.00 Bagă la cap (R) 8.00 Pașaport de România (R) 9.00 Serial. Britannia high 10.00 Motomagia 11.00 Frați de viață (R) 12.10 Week-end 2 14.10 Film. Fă-te auzit! 16.00 D'ale lu' Mitică 17.00 Natură și aventură 17.30 Pescar hoinar 18.00 Latitudini 18.30 Pe picior mare 19.10 Film. Vulpea neagră 21.00 Ora de știri 22.00 Acadea-ua 23.00 Serial. Aventurierii.

O VOCE ROMÂNEASCĂ

Viața și tradițiile românilor din Ungaria

12 DECEMBRIE, LUNI (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Montaj de muzică populară 17.55: Încheiere

13 DECEMBRIE, MARTI (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Reportaje, interviuri 17.30: „Din 4 colțuri ale lumii” 17.55: Încheiere

14 DECEMBRIE, MIERCURI (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri 17.10: Reportaje, interviuri 17.50: Interviu zilei (reluare) 17.55: Încheiere

15 DECEMBRIE, JOI (Tiberiu Boca)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Reportaje, interviuri 17.30: Nota săptămânii semnată de Edda Illyés 17.40: Revista presei 17.50: Interviu zilei (reluare) 17.55: Încheiere

16 DECEMBRIE, VINERI (Ștefan Crâsta)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Reportaje, interviuri 17.50: Interviu zilei (reluare) 17.55: Încheiere

17 DECEMBRIE, SÂMBĂTĂ (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Programul bisericilor ortodoxe și al adunărilor baptiste 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Reportaje, interviuri 17.25: Stele de cinci stele — emisiune de muzică ușoară 17.55: Încheiere

18 DECEMBRIE, DUMINICĂ (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: „În lumea credinței” — emisiune religioasă 17.00: Sinteza știrilor săptămânii 17.10: Retrospectiva săptămânii (spicuiri din interviurile și reportajele difuzate pe parcursul săptămânii) 17.55: Încheiere

Ecranul nostru

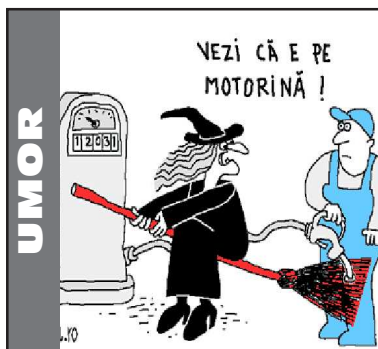
miercuri, 14 decembrie 2011 (m1 ora 13.30)
Reluare: joi, 15 decembrie 2011 (Duna Tv 11.30)

Programul prevăzut pentru săptămâna viitoare:

În cea de-a 50-a ediție a programului românesc televizat, vă vom prezenta o relatare mai lungă despre Simpozionul organizat în luna noiembrie, la Budapesta, de către Institutul de Cercetări al Românilor din Ungaria, unde s-au abordat diverse teme legate de trecutul și prezentul românilor.

Realizator: Ștefan Crâsta

Nu răspundem pentru eventualele modificări în programele radio și tv!

Cazare ieftină la Centrul Cultural Românesc din Jula

Liceul „N. Bălcescu”, Școala Generală și Căminul de Elevi din Jula funcționează într-o clădire impozantă. Instituția oferă cazare la nivel superior.

În cadrul centrului dispunem de 5 camere de oaspeți cu câte 2 paturi și 5 camere cu câte 3 paturi. Acestea pot fi închiriate pe parcursul întregului an. Fiecare cameră are baie separată și un mic balcon.

Contacte și informații:

e-mail: romiskgyula@freemail.sulinet.hu
telefon: +36/30-692-7359

Vând casă cu confort lux, piscină, 2 saune, aer condiționat. Proprietatea are 1.200 mp teren, iar casa are 250 mp și se află în centrul orașului Bichișciaba, strada Vajda nr. 5. Contact: +36-66/739-219, +36-70/635-7577.

Vând casă cu mansardă, confort lux, încălzire centrală cu gaz, anexe, în centrul Chitighazului (Kétegyháza), cu o suprafață de 98 m². Casa are o grădină cu o suprafață de 960 m², grădină cu gazon, aranjată. Contact: +36-30/540-7766.

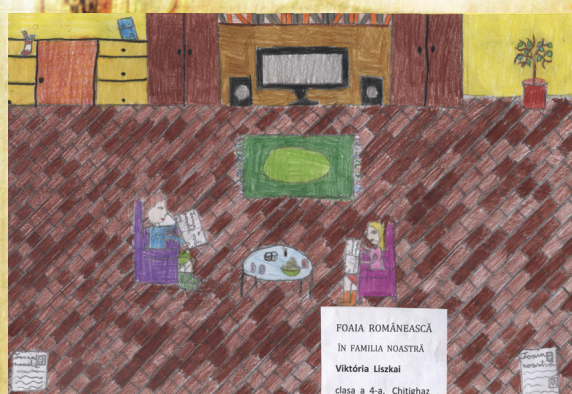
Vând teren îngrădit pentru construcții la Jula, lângă poiana Dürer, într-o zonă rustică în dezvoltare, potrivit pentru întreprinderi turistice. Terenul are o suprafață de 10.444 m². Contact: +36-70/701-9286.

www.radio.hu

Relatare în pagina a 8-a

„Foaia” și familia, în desenele copiilor

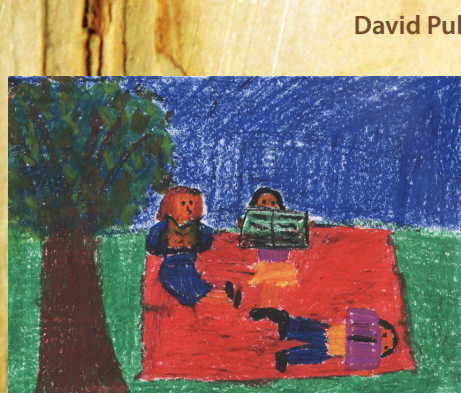
Victoria Liskai

Petra Bozsányi

Beata Adamik

Reca Hanyecz

Martin Mazula

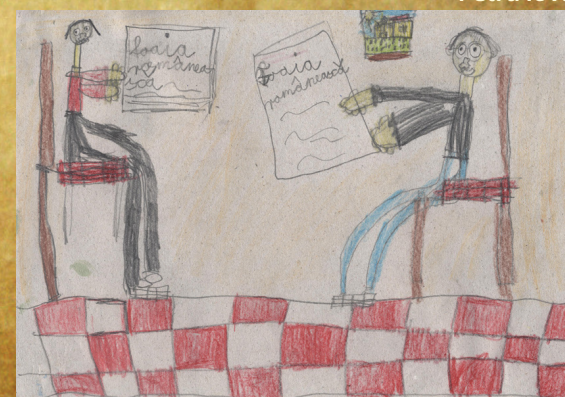
Aron Pățaș

Jenifer Graur

Petru Iova

FOAIA
românească
9 decembrie 2011
www.foaia.hu

Săptămânal al românilor din Ungaria. Editat de Editura de presă și cărți „NOI”. Director: Eva Șimon. Colectiv redacțional: Rita Pățaș, Anca Liana Butar, Ana Cioca Czesznak. Editura și redacția: 5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8., CP 95. Telefon: (66) 463-152, 361-789 Fax: (66) 463-152, E-mail: foaia@foaia.hu, Editor responsabil: Dr. Ioan Ciotea, președinte, Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria, 5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8. Internet: www.romanul.hu, uniunea@romanul.hu. Tiparul: Schneider Nyomda Kft, 5700 Jula, str. Károlyi M. nr. 7. Index: 25291. ISSN 1418-8341. Abonamente la Foaia românească în județele Bács-Kiskun, Bichiș și Ciongrad se efectuează la oficiile poștale, iar în celelalte județe la adresa redacției atât personal, cât și prin cec poștal. Abonamentele pe anul 2010: 3 luni 1050 forinți; 6 luni 2100 forinți; 1 an 4200 forinți. Publicația apare cu sprijinul de la Fondul „Wekerle Sándor” și de la Departamentul pentru Românii de Pretutindeni (București, România).